

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Diana

Diana, Antonino

Coloniae Agrippinae, 1656

Executor testamenti

urn:nbn:de:hbz:466:1-40647

Vnde si occulte celebrat, vel alium actum excommunicatis prohibentem efficit, non incurrit irregularitatem.

Nec cum illo communicatio incurrit excommunicationem minorem.

cupiendi modo humano, hoc est, secundum allegata, & probata. Ex quibus sequitur, quod injuste excommunicatus, vel aliam actionem excommunicatis prohibentem exercens in occulto, non incurrit irregularitatem. Celebrans vero in publico secundum Vasquez de excomm. dub. 21. num. 13. incurrit: quia violat præceptum, cui in publico tenetur obedire. At Suarez ubi supr. nu. 2. contrarium docet, primò, quia hic revera non est excommunicatus. Secundò, quia hic actus non est actus inobedientiæ perfectus in sua specie. Quæ rationes quamvis facile solvi possint, ejus tamen opinio est probabilis, eamque docet Hurtado de cens. diff. 24. n. 104. ex eo, quod ad non celebrandum, & non tenetur ratione censuræ præcisè, sed ratione obedientiæ, ne videatur præceptum Superioris contemnere. Bene tamen ait Turrianus loc. cit. quòd is puniretur, ut violator censure, & haberetur ut irregularis. Infert etiam Præpositus loc. cit. communicantem cum tali excommunicato, non incurrit excommunicationem minorem &c. Sed hoc limitat Vasquez apud Turrianum loc. cit. quando communicatio fieret in occulto, secus autem in publico. Vide circa hæc omnia Gordonum tom. 1. lib. 7. q. 6. c. 3. n. 11. part. 5. tr. 9. res. 28. & 27. §. Nondum desinam.

Hactenus de effectibus excommunicationis majoris.

Excommunicatio minor solum privat perceptione Sacramentorum. Debet constari de retractione.

67. Excommunicationis vero minoris unicuseffectus est, privare perceptione Sacramentorum, ex cap. 2. de except. & cap. ult. de Cler. excomm. Collationem vero Sacramentorum activam non prohibet. Vide verba Baptismi, n. 52. p. 5. tr. 9. res. 3.

68. Tribuens venenum alicui in potione, & postea de ea voluntate se retractavit, & de ejusmodi peccato confessus fuerit, iterum constiteri tenetur, si post Confessionem secuta est mors, quoad reservationem, non quoad excommunicationem, & irregularitatem. Maz. p. 8. tr. 7. res. 85.

69. Excommunicatio à jure non potest declarari incurta, non præmissa citatio-

ne, part. 10. tract. 12. res. 4. Irritatus actus jurisdictionis ecclesiasticæ, p. 10. tract. 15. res. 14.

70. Excommunicationem incurrit percutiens Religiosum equitem, & post declarationem vitari debet, p. 10. tr. 14. res. 9.

Non incurritur à furante sacras Reliquias. ibid. res. 18.

71. Excommunicatio Papalis adjecta extractioni librorum ab aliqua bibliotheca regularium admittit parvitatem materiæ. p. 10. tr. 11. res. 29.

EXECUTOR Testamentorum.

1. Executor Testamentorum est ille, qui legitime est nominatus, seu jure constitutus. Primò, & principaliter ad exequendam testatoris voluntatem, vel eius ordinationem, & dispositionem, Generalis fit, vel particularis, legitimus à jure, vel dativus à Judice, Consule, vel Senatu. Carpius. p. 8. tr. 16. res. 1.

Diffinitio executoris testamentorum.

2. Excommunicatus non potest eligi in executorem Testamentorum, & si eligitur, & in tempore executionis abolutionem non est adeptus, executio devolvitur ad Episcopum in causis piis, in aliis ad hæredes. Marta, & alii. ibidem res. 2.

Qui non possunt esse excommunicati, qui sunt servi mulieres.

3. Servi in his, quæ in facto, & nudo ministerio consistunt possunt esse executores testamentorum, & non aliter. Carp. ibid. res. 3. Mulier potest esse executrix. res. 4. Quando executio testamenti relinquatur propriis fratribus sine distinctione, intelligitur, & sorores elegisse Carp. res. 5. Minores 17. annorum expletorum possunt esse executores ad negotia, non autem ad iudicia ante 25. Diana. res. 6.

Minores 17. annorum.

4. Episcopi, Cardinales, & omnes Clerici, possunt eligi executores non solum ad piæ causas, verum etiam ad prophanas, soli, & una cum laicis. Sanchez res. 7.

Cardinales Episcopi Clerici.

5. Fratri minori de licentia sui superioris, potest committi executoris nomina-

Fratres Minores de licentia.

*centia suorum
Prælatorum,
secus de exi-
stentibus ex
tra claustra
incerti ex in-
certis.*

*Iesuitis, &
Theatinis à
generali præ-
posito debet
concedi li-
centia.*

*Fratres, qui-
bus non est
prohibitum
ex speciali
instituto
possunt esse
commissarii.*

*Potest revo-
cari licentia
à suo superio-
ri.*

*Pro petitione
consilii non
est necessaria
licentia.*

tio, quæ debet esse incerti, & incertis. I. talem ex tali collegio nominare, quia nominatio generalis, & ipso non nominante talem de tali Regno, vel Civitate non valeret. *Dicast. resol. 8.* Et sic Religiosi de licentia suorum superiorum possunt eligi in executores testamentorum ad causas pias, Speculator, alii addunt ad causas prophanas, & hoc intelligitur de claustralibus, non de existentibus extra Claustra, & de prohibitis statuto Religionis. *Vvading. resol. 9.* imò superior Conventualis potest concedere talem licentiam, quam etiam sibi ipsi potest tribuere. *Syveff. & alii. resol. 10.*

6. Religiosis Societatis Jesu, & Theatinis talis licentia concedi debeat à generali Præposito, tantum aliter non est valida. *Diana, & alii. ref. 11.* Unde videtur fratres minores non posse esse executores, sed consilarii ad executiones faciendas, artamen cum aliis sæcularibus potest eligi. *Palaus, & alii. ref. 12.*

Electio vero pauperum, potest fratri minori committi absque licentia superioris ad distribuendam pecuniam relictam à testatore pauperibus. *Castrus Palaus, & alii. resol. 13.*

7. Potest testator præcipere executoribus, ut consilium statum minorum sequantur pro executione sui testamenti. *Castrus Palaus, resol. 14.*

8. Possunt fratres minores, & alii Religiosi, quibus speciali instituto Religionis non est prohibitum esse Commissarii ad condendum testamentum nomine committentis, & etiam si absque licentia superioris hoc faciant, tenebit testamentum. *Dicastillus resol. 15.*

Et talis licentia debet esse expressa, & non tacita, sed non est necesse, ut sit in scriptis. *Carpus resol. 16.*

9. Superior potest revocare licentiam Monacho concessam, etiam re non integra, sed si hoc sine justa causa faciat injuste agit, sed talis revocatio est Monacho intimanda. *Clavar. resol. 17.*

10. Quando testator non astrinxit executores ad sequendum, sed petendum tantum consilium Religiosi, talis non indiget licentia superioris, *Azorius ref. 18.*

Tamen talis executor cum consilio Religiosi tenetur per aliquod tempus expectare, si erit absens, & si est periculum in mora, non tenetur expectare, si decesserit, executor debet exequi *Molina, & alii. resol. 9.*

11. Executor omittens petere consilium à fratre minore, facit executionem irritam, & sic etiam in dubio pro salute conscientie testatoris tenetur viros doctos consulere. *Vvading. resol. 20.*

12. Quamquam Religiosus cogi non possit, ut licentiam petat, tamen si eam accepit, potest cogi ad eam exercendam. *Castrus Palaus resol. 21.* Unde executio facta à Religioso non habente licentiam à superiore, valida est nisi à superiore tali executioni contradicatur, vel in iudicio apponatur. *Sanchez resol. 22.*

13. Acta à Monacho ante certioritatem superioris, non sunt valida, valebunt si postea à superiore certioritas intimata sit. *Sanch. valida etiam essent si à viis dignis fide restitueretur Monacho de licentia superioris. Carpius. resol. 23.* Et ad condendum testamentum testatoris Religiosus non indiget speciali licentia superioris, si ita ordinavit testator. *Palaus ref. 24.* Nec etiam opus est licentia ad electionem executoris testamenti. *ibid. ref. 25.*

14. Potest committi executio aliis incertis casibus. *Carpus resol. 26.* Unde si executor accepit tacite, vel expresse, potest cogi ad acceptandum munus suum, secus si non accepit. *Molina.* Et si esset consanguineus præsens, & tacens censetur acceptare, & non acceptans privatur emolumentis, & legato sibi relicto *DD. resol. 27.*

15. Executor peccat mortaliter non acceptando munus executionis, maxime si tenetur ex charitate, & absque maximo suo damno rebus proximè consulere. *Card. de Lugo,* si esset Religiosus potest à superiore vinculo obedientie adstringi ad acceptandum. *Vasquez resolutione 28.*

16. Quando plures executores eliguntur, & testator aliter non expresserit, si unus

Si non petitur consilium à fratre minore, executio est irrita. Acceptans potest cogi.

Actiones sunt invalidæ ante certioritatem superioris.

In certis casibus potest aliis committi executio.

Obligatus ex charitate tenetur sub mortali acceptare munus.

Sufficit unus. vel

vel alii impediti sint, vel noluerint concurrere ad executionem, unus sufficit ad executionem, Molina. *ibid. resol. 29.*

In disparitate rerum prophanarum pertinet ad iudicem secularem, & contra de Ecclesiasticis. Obligatio executoria.

17. Si executores sunt æquales, & sunt dispare pro utraque parte unus pro una, & alter pro alia, Episcopus potest præferre, quem voluerit, in rebus prophanis. Iudex secularis, si sint dispare ratione personarum, præferenda est dignior. Sanch. *resol. 30.*

18. Executor tenentur exequi omnia secundum mentem testatoris, & adire iudicem contra resistentes, procuratorem eligere, & facere inventarium coram Tabellione, & testibus. Vvand. *resol. 31.*

Abque institutione hæredis potest omnia vendere.

19. Executor, vel commissarius universalis absque hærede instituto omnia potest vendere pro perficienda testatoris voluntate. Non autem particularis, nisi concedatur specialis facultas à testatore. Dicastillus. *resol. 32.*

Tenetur petere consilium. Et sequi.

20. Quando testator mandat executori aliquid exequi & consilio, vel cum consilio alicujus Religiosi in Testamento nominati, tenetur solum consilium petere si mandavit (secundum vel juxta consilium) tenetur non solum petere, sed sequi. Fagundez *resol. 33.*

De ministris non tenentur reddere rationem.

21. Executor tenetur reddere rationem, non autem de minimis cum creditur suo juramento. Mazientio *resol. 34.*

Tenetur quoad culpam.

22. Quamvis à testatore remissa fuerit redditio rationis, astringitur ad hunc eam reddendam, de scrupulosa intelligitur, quoad culpam, non quoad dolum, vel reliquorum restitutionem. DD. *resol. 35.*

Exempti tenentur suo Pralato, & non ordinario.

23. Religiosi non indigentes licentia Superioris, ut sunt exempti non tenentur ordinario locorum, rationem reddere sicut Claustrales, qui puniri etiam possunt ab ordinario, si executor est Abbas non tenetur, qui licentiam ab Abbate habet, ipso tenetur reddere, & non ordinario, Vvandig. *resol. 36.*

Sic etiam mendicantes suo Pralato.

24. Mendicantes plenam, & specialem exemptionem habentes ab ordinario locorum, non tenentur, si executores sint, rationem ordinario reddere. DD. *resol. 37.*

25. Executor tenetur solum in foro conscientie solvere legata, & debita testatoris, & si hæres resistit potest per officium iudicis obtinere mandatum contra hæredem, ut ipse tradat, quæ necessaria sunt ad solvendum. Valerius *ibid. resol. 38.* & non debetur aliquid pro salario executoribus, nisi damnum patiat in agendis rebus propriis, vel aliquid à testatore sibi relictum fuerit. Guttier. *resol. 39.*

Tenetur solvere legata.

Potest per iudicem cogere hæredes.

26. Episcopus succedit ad munus executionis, negligentibus hæredibus, tam ad causas pias, quam prophanas, quando infra annum non adimpletum est relictum à testatore. Barbosa. *resol. 40.*

Episcopus succedit ad munus negligentibus hæredibus.

27. Si nullus assignetur executor, tenentur hæredes ad legata pia pro redemptione captivorum, alimentis, elemosynisque pauperum, ad Episcopum devolvitur executio. Laymann *resol. 41.*

Hæredes tenentur ad legata pia.

28. Episcopus executor testamenti, tenetur solum Metropolitanano reddere rationem Carpius, *resol. 42.* Clerici tenentur coram iudice Ecclesiastico. Marca. *resol. 43.* nec possunt citari coram iudice seculari pro confectione inventarii. Duardus *resol. 44.*

Reddenda est ratio ab Episcopo Metropolitanano. Clerici tenentur ad iudicem Ecclesiasticum.

29. Si hæres testatoris distribuit bona incerta propriis debitoribus, debet Episcopus approbare executionem legitime factam, & ibi sufficienter constitutam, si autem spectas ad Episcopum, qui si ejus Ecclesia indiget reparatione, & facultates Ecclesiæ non sufficiunt, & sine damno pauperum id fiat, potest talis distributio suæ Ecclesiæ fieri Dominicus. *resol. 45.*

Potest fieri distributio propria Ecclesia.

30. Religiosi executores possunt sibi, & suo Monasterio aliquid erogare, maxime si aliquod legatum Monasterio non sit factum, sic etiam si executor alius pauper sit, potest sibi, maxime si consanguineus est aliquid erogare. Dicast. *46.*

Sibi, & suo Monasterio potest aliquid distribuere.

31. Quamquam nota sit testatori paupertas executoris, potest sibi applicare elemosynam, ut pauper Dicast. *resol. 47.* Et potest aliquid filio spurio testatoris dare. Rodriquez *resol. 48.* Et potest dare elemosynam pauperibus ex propria culpa effectis. Menoch. *resol. 49.*

Potest sibi applicare elemosynam etiam nota à testatore paupertate executoris.

Potest anticipare diem distributionis.

Simile, & heredes possunt scire.

Heredes negligentes possunt compelli à iudice.

Executio spectat ad Episcopum.

Laiicus non potest cogi ab Episcopo. Cap. 8. V. potest cogere executores.

32. Executor potest variare electionem locorum, vel pauperum aliàs factā. Card. de Lugo *resolut.* 50. Et anticipare diem, vel tempus distributionis faciendā, dummodo aliter non cōstet de mente testatoris. *Rodriquez resolutione* 51.

33. Heredes, & executores ab bonum animæ testatoris, legata, & debita ante tempus solvere possunt. DD. Episcopi possunt infringere heredes, & executores, quando non sunt obstricti aliquo impedimento etiam per Censuras, ut infra sex menses legata pia, & prophana solvantur. *Molina resolut.* 52. & 53. quod si transferit annus non potest prorogari tempus, sed devolvitur ad Episcopum *Micrel. resolut.* 54.

34. Si executores, vel heredes negligentes fuerint ad executionem faciendam, possunt compelli à iudice seculari ad illam faciendam, præsertim ad causas pias. *Joseph. Vela resolut.* 55. Et quando testator providit de alio executore, Ma prioris negligentia, tunc non devolvitur ad Episcopum, nisi hic etiam esset negligens in exequenda voluntate defuncti, in eo casu devolvitur ad Episcopum. *Diana resolut.* 56.

35. Tenetur Episcopus data negligentia executoris, exequi testamentum, & ipso etiam negligente, spectat ad Metropolitanam executionem facere; & eadem ratio est de electore pauperum, orphanorum, puellarum nuptui tradendum. DD. *resolut.* 57. & 61.

36. Quando in testamento non explicatur certum genus pauperum, vel locorum, tunc potest Episcopus, & heredes ad Ecclesiam pauperum applicare. *Vvand. resolut.* 58. Et executio spectat ad eum Episcopum, in cujus Diocesi diu testator morabatur, eo animo, ut perpetuo se morari voluisse, & non ubi bona reperiuntur, & si alibi sepeliri iusserit. *Gabr. Pereyra. resolut.* 59.

37. Laiicus non potest cogi ab Episcopo, ut executionem recipiat, sicut potest Regularis à suo Prælate. *Vasq. resolut.* 60.

38. Capitulum Sede Vacante potest compellere executores ad executionem testamentorum. *Covarruv. resolut.* 62.

39. Non potest executor testamentarius cum dispensatione Episcopi, quæ neque Papæ conceditur sine iusta causa, mutare nec recedere à voluntate testatoris. *Carpus resolut.* 63.

40. Nullo modo Iudex laicus se introumittere potest ad executionem testamenti bonorum Clericorum, vel Episcoporum, nec pro completionem inventarii potest tamen in defectu Ecclesiasticorum legem totam. *resolut.* 64.

Vide verb. Testamenti Executor.

EXPLORATOR.

1. Exploratores vulgò dictæ (spio) possunt simulare in terris infidelium se esse Turcas, ac eorum vestibus uti, & eorum synagogis, seu Moscheas adire, propter aliquod negotium petendum ad utilitatem Christianorum, non autem tempore, quo Turcæ eunt orandi, vel adorandi Mahometem. *Dian. part. 8. tract. 7. resolut.* 13.

EXTRAHERE.

1. Extrahens à statu Ecclesiastico Emercemoni causa juxta verba Bullæ Urbani VIII. frumentum, oleum, blada, & legumina, in ea tamen quantitate arbitrio prudentis viri iudicanda ut sit peccatum mortale, incidit in excommunicationem in Bulla apposta Papæ reservata, Diana: sub hoc nomine frumenti, non intelligitur panis coctus, nec farina, & sub nomine olei non intelliguntur olearum, etiam si extrahantur, ut ex illis oleum conficiatur. *Palau. part. 9. tract. 8. resolut.* 43.

EXTREMÆ-VNCTIONIS Necessitas.

1. Extrema-Unctio non est homini necessaria, necessitate medii: nec præcepti obligantis sub mortali. Ita contra Petrum à voto *lect. 2. de Sacram. Extr.*

Pentifex non potest recedere à voluntate testatoris.

Iudex laicus non potest se ingerere in testamento Clericorum.

Licet exploratoribus uti vestibus Turcarum in alio quo casu.

Incidit in excommunicationem Urb. VIII.

Extrema-Unctio, cessante contempnente, & scan-